

УДК 811.161.1'42

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/33.215872>**Тетяна ХРАБАН,***orcid.org/0000-0001-5169-5170*

кандидат філологічних наук,

завідувач кафедри іноземних мов

Військового інституту телекомунікацій та інформатизації

(Київ, Україна) *Xraban.Tatyana@gmail.com*

СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ НЕІНСТИТУЦІЙНИЙ ДИСКУРС У СТРУКТУРІ ОНЛАЙН-ДИСКУРСУ

Мета статті – охарактеризувати особливості сучасного українського неінституційного військового дискурсу в структурі онлайн-дискурсу. **Матеріали і методи.** Для досягнення поставленої мети в роботі використовувалися загальнонаукові методи дослідження: аналізу, класифікації, систематизації, пояснення. **Результати і дискусії.** Основними критеріями сучасного українського неінституційного військового дискурсу в структурі онлайн-дискурсу варто відзначити такі: інформаційне розгортання обговорення проблеми, що викликає інтерес аудиторії, відбувається в спільнотах і групах, основне контекстуальне наповнення котрих стосується військових подій; конвергенція традиційних і нових медіа; співвіднесеність з військовою реальністю; націленість дискурсу на певну аудиторію; маніфестація опозиції «свій–чужий»; прагнення до полемічності, що спрямоване на навіювання негативного ставлення до неприятеля, інших цінностей і оцінок; вибір стратегії конфронтації; велика емоційна залученість агентів неінституційного військового дискурсу, що реалізується у превалюванні базових емоцій гніву, страждання, страху; чітке ідеологічне позиціювання, відкрита світоглядна позиція, що забезпечує репрезентацію соціально-оціночних суджень; прагматична спрямованість. Для сучасного українського неінституційного військового дискурсу в структурі онлайн-дискурсу характерні специфічні лінгвістичні маркери. **Висновки.** В інтернет-комунікації дискурсивні формули інституційного військового дискурсу інтегрувалися з експресивністю, виразністю онлайн-дискурсу. Утворившись за рахунок поєднання різних видів дискурсів, неінституційний військовий дискурс набув в інтернет-комунікації цілісну форму з особливими характеристиками, що вказує на його відмінність від інших типів дискурсу.

Ключові слова: неінституційний військовий дискурс, онлайн-дискурс, інтернет-комунікація.

Tetyana KHRABAN,*orcid.org/0000-0001-5169-5170*

Candidate of Philological Science,

Head of the Department of Foreign Languages

Military Institute of Telecommunications and Information Technologies

(Kyiv, Ukraine) *Xraban.Tatyana@gmail.com*

CONTEMPORARY UKRAINIAN MILITARY NON-INSTITUTIONAL DISCOURSE IN THE STRUCTURE OF ONLINE DISCOURSE

The aim of the article is to characterize the features of contemporary Ukrainian non-institutional military discourse in the structure of online discourse. **Materials & methods.** The study is based on the general scientific research methods: analysis, classification, systematization, explanation. **Results and discussions.** The following features distinguish contemporary Ukrainian non-institutional military discourse in the structure of online discourse from another discourse types: informational deployment of the discussion takes place in the Internet communities and groups the main content of which relates to military events; convergence of traditional and new media; correlation with military reality; focus of the discourse on a certain audience; manifestation of the opposition “friend – foe”; abundance of provoking polemics, which is aimed at setting a negative attitude towards the enemy, other values and positions; preference of confrontation strategy; great emotional involvement, which is manifested in the prevalence of basic emotions of anger, sorrow, fear; display of clear ideological positioning, open worldview that provides a representation of socio-evaluative judgments; pragmatic orientation. Contemporary Ukrainian non-institutional military discourse in the structure of online discourse is characterized by specific linguistic markers. **Conclusions.** In Internet communication the institutional military discourse's features integrate with the online discourse expressiveness. Being formed by a combination of different types of discourses non-institutional military discourse has acquired in Internet communication a holistic form with special characteristics, which distinguish it from other types of discourses.

Key words: non-institutional military discourse, online discourse, Internet communication.

Постановка проблеми. У зв'язку з напруженою ситуацією на Сході України актуалізується питання, що пов'язане з дослідженням сучасного українського військового дискурсу в просторі українського суспільства, в повсякденності якого простежується постійна присутність воєнних реалій: «Незважаючи на те, що війна локалізована на окремій ділянці східного україно-російського прикордоння, вона впливає на життя всього українського суспільства» (Міхно, 2020: 62). Крім того, актуальність вивчення сучасного українського військового дискурсу полягає в його конгруентності з образом війни. Оскільки образ війни «завжди конститується дискурсивно, його можна вивчати за допомогою аналізу військового дискурсу» (Ищенко, 2007: 22): «Рефлексія про війну, так само як усі інші види рефлексії, розгортається в дискурсивному вимірі. Можемо стверджувати, що війни невід'ємні від словесних, дискурсивних практик» (Яворська, 2016: 42). Доцільність дискурсивного підходу до аналізу текстів, що продукуються військовими, зумовлена тим, що осмислення характеру використання текстів у мовних (соціальних) ситуаціях ґрунтується на «ситуації спілкування і цілої низки екстралінгвістичних чинників, аж до широкого соціокультурного контексту» (Кожина, 2002: 21–22). У цьому контексті військовий дискурс, особливо неінституційний, стає основним інструментом дослідження не тільки специфіки передачі команд і наказів, стратегій і доктрин, але і «цілепокладання ідеології в суспільстві, що насичує все полотно дискурсу, оскільки комунікація у військових колах і сам дискурс передає культурні моделі, засновані на специфічних елементах і феноменах» (Лазарев, Ласкова, 2020: 103). Зростання за два останні десятиліття значення соціальних мереж актуалізує необхідність дослідження сучасного українського неінституційного військового дискурсу в структурі онлайн-дискурсу. Нині можна говорити про значний вплив онлайн-активності на неінституційний військовий дискурс, про що свідчить значна кількість груп, мета яких – об'єднати військових і дати їм можливість взяти участь в обговоренні питань, які є насущними для військових: «Military service – Військова служба», «Збройні Сили України», «Вірші АТО. Солдат», «Пісні, народжені в АТО» та інші. У соціальних мережах військова спільнота навмисно організовує свій комунікативний простір, генеруючи в ньому певні дискурси «як соціально регульовані інтелектуально-прагматичні (когнітивно-сугестивні) утворення, сфери; як соціально впорядковані, регламентовані практики (процес і результат) об'єктивації в сукупності характерних, жанрово

специфікованих текстах певного типу свідомості, що відображає особливу логіку пізнання виділеного думкою фрагмента дійсності і способу говоріння про неї; як відклалися і закріпилися в знаковій системі способи бачення і переживання світу, способи впорядкування соціальної дійсності» (Полонский, 2012). З іншого боку, соціальні мережі «мають властивість виявляти та консолідувати інформацію, впливаючи на формування думок, поглядів, настроїв, та в результаті масових комунікацій посилювати чи послаблювати позиції груп: сформовані в мережі оцінки, погляди та переконання транслуються газетами і телебаченням, мережевий вплив може бути конвертований у політичну чи медійну кар'єру або експертний статус» (Половинчак, 2016: 365). У ракурсі дослідження сучасного українського неінституційного військового дискурсу онлайн-дискурс, з одного боку, виступає як специфічний, усно-писемний тип дискурсу; задокументована громадська думка, відображення соціального світу в свідомості окремих груп населення; з іншого – як дослідне поле для вивчення політичних, соціокультурних, психологічних, лінгвістичних процесів. Тобто «зростає актуальність дослідження онлайн-дискурсів, що розглядаються як регулюючі та регульовані практики, які конструюють значення соціальної реальності» (Половинчак, 2016: 365).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оскільки «дискурс дає можливість підключати до аналізу мовної особистості фактори широкого діапазону: ментальні, психологічні, прагматичні та інші» (Шаховский, 1998), а також з огляду на поширення українського неінституційного військового дискурсу в інтернет-просторі, актуальності набуває залучення до його дослідження різних суміжних дисциплін, методів аналізу – вивчення військового дискурсу стає міждисциплінарним, причому міждисциплінарні дослідження не становлять гомогенну суміш різнопланових і різнорівневих знань, а взаємно доповнюють один одного. Тому для підготовки цієї статті значущими є наукові роботи в галузі лінгвістики, соціології, психології, філософії та інших, а саме: В. Лазарева, М. Ласкової (Лазарев, Ласкова, 2020) (досліджено мовностилістичні й інтерпретаційні особливості англійського мілітарного сленгу в неофіційному мілітарному дискурсі); Г. Яворської (Яворська, 2016) (висунуто тезу про два асиметричні модуси існування війни – фізичний та дискурсивний); Ю. Половинчак (Половинчак, 2016) (акцентовано увагу на особливостях соціальних медіа як середовища формування й трансляції шаблонів індивідуальної та колективної пове-

дінки, дискурсивних стратегій та інтерпретаційних моделей); I. Kraft (Kraft, 2019), N. Mercurio (Mercurio, 2019), S. Maltby, H. Thornham (Maltby & Thornham, 2012) (вивчено різні аспекти військового дискурсу) та інші. Незважаючи на достатню кількість робіт, присвячених вивченню військового дискурсу, у цій роботі вперше розглянуто дискурсивні формули українського неінституційного військового дискурсу.

Мета статті – охарактеризувати особливості сучасного українського неінституційного військового дискурсу в структурі онлайн-дискурсу.

Матеріали і методи дослідження. Для досягнення поставленої мети в роботі використовувалися загальнонаукові методи дослідження: аналізу, класифікації, систематизації, пояснення.

Виклад основного матеріалу. Складність і багатобічність військового дискурсу пов'язана з поняттям дискурсу як такого (Ищенко, 2007: 22). Дискурс – «ситуативно зумовлена інтерсуб'єктна мовленнєво-розумова діяльність, спрямована на взаємну орієнтацію у життєвому просторі на основі надання мовної форми семіотичної значущості» (Мартинюк, 2011: 11). Поняття «дискурс» характеризується параметрами завершеності, цілісності, зв'язності, тобто всіма властивостями тексту. Воно розглядається одночасно і як процес (з урахуванням впливу соціокультурних, екстралінгвістичних та комунікативно-ситуативних чинників), і як результат у вигляді фіксованого тексту (Ищенко, 2007: 23). Дискурс формує типологічно подільний корпус стійких комунікативно-мовних практик, що об'єднують сукупність соціально-культурних і психологічних параметрів суб'єктів, взаємодіючих в інформаційно-смысловому обміні, таких як: діапазон їх соціальних зв'язків, характер соціальних ролей, світогляд (характер знань і досвіду, систему цінностей), характер рефлексивної організації та емоційно-вольової регуляції, канал емпатії (раціональний, інтуїтивний, емоційний), мотиви і цілі, тип раціональності, когнітивні стратегії, тобто стратегії виробництва сенсу (за схемами формальної логіки, необгрунтованого логічного «обриву», здорового глузду, інтуїції, віри), комунікативно-прагматичні стратегії, типологія попиту на сенс, семантична сфокусованість, принципи смислової колокації, допустимість смислової конверсії, ритуально-етикетні форми тощо (Полонский, 2012).

Військовий дискурс розуміється як динамічний процес мовної діяльності військовослужбовців, вписаний у соціальний контекст національної картини світу і параметризований співвіднесеністю з мовною воєнною ситуацією, навколишнім

оточенням військової сфери та військово-фактологічною інформативністю (Лазарев, Ласкова, 2020: 103). Типологія сфер спілкування і комунікативних ситуацій спирається на протиставлення особистісно орієнтованого (неінституційного) і статусно орієнтованого (інституційного) типів дискурсу.

Неінституційний військовий дискурс розглядається як «особливий вид організації військового дискурсу, що містить емоційно-оцінну, розмовно-побутову інтерпретацію військових подій, реалій і осіб, і який характеризується активною суб'єктивною комунікативною інтеракцією» (Уланов, 2014). Аналіз робіт вітчизняних і закордонних науковців дав змогу визначити найзагальніші характеристики сучасного українського неінституційного військового дискурсу в структурі онлайн-дискурсу як «складного комунікативно-когнітивного феномена з когнітивною основою у вигляді синхронізованих знань комунікантів про ситуацію спілкування (ситуаційний контекст, контекст локальних інтеракцій), один про одного (психологічний, міжособистісний контекст), комунікативні конвенції (комунікативний контекст), етнокультурні й універсальні коди і макросценарії, соціокультурну й інституційну реальність (культурно-інформаційний, етнокультурний, інтертекстуальний, соціальний, історичний контексти) і з прагматичним підґрунтям – процесом взаємної цілеспрямованої діяльності комунікантів з розпізнавання закодованих у тексті інтенцій, аспектів і чинників інтеракції, ситуаційної моделі, концептів спільного концептуального простору відповідно до їх моделей світу і знання про релевантні для усвідомлення й інтерпретації дискурсу аспекти зазначених контекстів» (Кравченко, 2014: 82).

Основними критеріями сучасного українського неінституційного військового дискурсу в структурі онлайн-дискурсу варто відзначити такі:

- утворення в соціальних мережах «інформаційних вузлів, у яких відбувається найбільш потужне генерування смислів у процесі полілогу» (Половинчак, 2016). Здатність соціальних медіа до так званого вірусного поширення інформації та їхня конвергентність приводять до інформаційного розгортання обговорення проблеми, що викликає інтерес аудиторії (Половинчак, 2016). Такими інформаційними вузлами стають спільноти і групи, основне контекстуальне наповнення котрих стосується військових подій. Судження та ідеї сприймаються, обговорюються і транслюються тисячами користувачів соціальних мереж;

- співвіднесеність з військовою реальністю. До переліку текстових і візуальних форм неін-

ституційного військового дискурсу входять відеоролики і фотографії, хроніки, роздуми, художня проза та поезія, інтернет-меми, публікації та коментарі до них – все це спрямоване на осмислення явища війни та інтерпретацію конкретних воєнних подій;

– конвергенція традиційних і нових медіа: у структуру онлайн-дискурсу, «крім уже звичних текстів, фото, відео та аудіо, додаються онлайн-трансляції, прямі ефіри; динамічно розвивається паралельне використання двох і більше медіа, яке отримало назву *second screen*» (Половинчак, 2016);

– націленість дискурсу на певну аудиторію. Агентами неінституційного військового дискурсу, хронотипом якого є україно-російський конфлікт, є люди, які отримали травматичний досвід на цій війні (військові, які виконували або виконують зараз бойові завдання в зоні АТО/ОСС, волонтери, жінки, які чекали з війни чоловіків);

– маніфестація опозиції «свій–чужий». Найбільш значущими для диференціації «чужих» є: причетність до збройної агресії і дестабілізації ситуації в Україні, специфіка розумових процесів, що відображає світоглядні установки і ціннісні пріоритети суб'єктів, культурні і мовні відмінності. Чутливість параметрів оцінки для категоризації «своїх» інша: ціннісні переваги національної самосвідомості, превалювання громадянських цінностей, моральні якості, приналежність до певного етносу;

– прагнення до полемічності, що спрямоване на навіювання негативного ставлення до неприятеля, інших цінностей і оцінок. Терміни, які оцінюються позитивно прихильниками одних поглядів, набувають негативну конотацію стосовно противника, іноді навіть сприймаються як пряма образа (Храбан, 2020). Це вказує на зв'язок із суміжними видами дискурсу, які включають у себе мілітарну мову і мовні елементи інших типів дискурсу, – конфліктними, військово-політичними (тоталітаристськими), військово-патріотичними;

– вибір стратегії конфронтації. Конфронтація призводить до ворожості, яка визначається як «комплексна афективно-когнітивна риса, або орієнтація особистості, що відповідає розумінню почуття як емоційної установки» (Ильин, 2009: 254). Почуття ворожості проявляється в агресивному стані, тобто в емоціях злості (гніву), відрази і презирства з властивими їм переживаннями і експресією, які можуть призводити до агресивної поведінки (наступальність, непступливість, безкомпромісність, мстивість, нетерпимість до думки інших) (Ильин, 2009: 254);

– велика емоційна залученість агентів неінституційного військового дискурсу, що реалізується у превалюванні базових емоції гніву, страждання, страху, які існують не у безвідносному прояві, а в розмаїтті комбінацій з іншими базовими емоціями, створюючи різні конгломерати (Храбан, 2018);

– чітке ідеологічне позиціонування, відкрита світоглядна позиція, що забезпечує репрезентацію соціально-оціночних суджень (думок). Основою світоглядних позицій стають вищі цінності – патріотизм, відповідальність, гідність (Храбан, 2019);

– прагматична спрямованість. Прагматичний аспект полягає в соціальній солідарності, підтримці системи цінностей. Одночасно в сучасному українському неінституційному військовому дискурсі формуються і використовуються адаптивні копінг-стратегії, які націлені на обмеження або подолання психологічних травм (бойового стресу) (Храбан, Степаненко, 2020).

Лінгвістичними маркерами сучасного українського неінституційного військового дискурсу в структурі онлайн-дискурсу є:

– високий ступінь концептуальності. Лексичні одиниці служать засобами актуалізації дискурсоутворюючих концептів. До них можна віднести концепти *ВІЙНА*, *МИР*, *ПЕРЕМОГА*, *СМЕРТЬ*, *ОБОВ'ЯЗОК* та інші (Храбан, Иващенко, 2020);

– вибір лексичних та фразеологічних одиниць для демонстрації вербальної агресії: слова і вирази, що позначають антигромадську, соціально несхвальну діяльність; слова, що містять експресивну негативну оцінку; стилістично знижена лексика; неологізми);

– вибір стилістичних прийомів демонстрації вербальної агресії, а саме: використання антономазії для деструктивного впливу, спрямованого на дискредитацію противника; переважання метафор; нашарування гіперболи на інші прийоми виразності, що призводить до утворення тропів і фігур з гіперболічним значенням; залучення сатири, яка вже в своїй семантиці має негативно-оцінну конотацію; застосування антитези з метою побудови опозиції «свій–чужий»;

– актуалізація емоційно-сислової домінанти. Сислово домінанту в ракурсі емоції гніву можна виразити як «Я ненавиджу війну». На мовному рівні основним засобом вираження страждання є лексичні одиниці, що мають семантичні компоненти «смерть», «біль», «втрата», «пекло», «смуток», «самотність», «образу», «розчарування», «безнадійність». Сисловою домінантою в ракурсі емоції страждання є прохання про психологічну підтримку. Емоція страху

пов'язана з появою «екзистенціальної тривоги», сенс якої полягає у відчутті людиною загрози небуття. Емоція страху часто межує з емоцією провини. Основним засобом вираження емоцій страху і провини є лексичні одиниці, що мають семантичні компоненти «смерть», «втрата», «жертва», «небо», «пекло». Сисловою домінантою в ракурсі емоцій страху і провини є уявлення комбатантів про смерть і безсмертя людини у контексті філософсько-релігійного контексту. Основним засобом вираження емоції радості є емотиви, що мають семантичні компоненти «щастя», «світ», «перемога», та окличні речення. Сисловою домінантою в ракурсі емоції радості є ідея миру (Храбан, 2018).

Висновки. У соціальних мережах сформува-лися передумови для еволюції і поширення сучасного українського неінституційного військового дискурсу. В інтернет-комунікації дискурсивні формули інституційного військового дискурсу інтегрувалися з експресивністю, виразністю онлайн-дискурсу. Утворившись за рахунок поєднання різних видів дискурсів, неінституційний військовий дискурс набув в інтернет-комунікації цілісну форму з особливими характеристиками, що вказує на його відмінність від інших типів дискурсу. Перспективою подальших досліджень вважаємо розробку методологічних підходів до дослідження сучасного українського неінституційного військового дискурсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ильин Е. П. Психология общения и межличностных отношений. Санкт-Петербург : Питер, 2009. 576 с.
2. Ищенко Н. А. Военный дискурс и дискурсивное измерение войны. *Культура народов Причерноморья. Филологические науки.* 2007. № 116, С. 22–24.
3. Кравченко Н. К. Таксономія категорій дискурсу в сучасному дискурс-аналізі. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія.* 2014. № 17 (1). С. 77–83.
4. Кожина М. Н. Целый текст как объект стилистики текста. *Речеведение и функциональная стилистика: вопросы теории* : избр. труды. Пермь : Перм. ун-т, ПСИ, ПССГК, 2002. 475 с.
5. Лазарев В. А., Ласкова М. В. Лингвостилистические и интерпретационные особенности англоязычных милитарных сленгизмов в неофициальном милитарном дискурсе. *Известия Южного федерального университета. Филологические науки.* 2020. № 2. С. 103–111. DOI: 10.18522/1995-0640-2020-2-103-111.
6. Мартинюк А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 196 с.
7. Міхно Н. К. Проекції культурної травми в просторі повсякденності: до питання візуальної презентації дискурсу війни в міському просторі. *ГАБИТУС.* 2020. № 11. С. 61–66.
8. Полонский А. В. Медиа – дискурс – концепт: опыт проблемного осмысления. *Современный дискурс-анализ.* 2012. № 6. С. 42–57.
9. Половинчак Ю. Стратегії дослідження соціальних медіа як дискурсивного простору. *НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України.* 2016. № 43. С. 365–381.
10. Уланов А. В. Военный дискурс русского языка XIX – начала XX в. в спектре языковой эволюции. Омск : Издательство «Литера», 2014. 187 с.
11. Храбан Т. Е. Психолінгвістичне осмислення ролі емоцій у дискурсі інтернет-мемів. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2018. № 22 (2). С. 73–78.
12. Храбан Т. Е. Оппозиция «свой–чужой» в интернет-мемах украинского сектора социальных сетей во время российско-украинского конфликта. *Молодий вчений.* 2019. № 7. 287–293.
13. Храбан Т. Е., Храбан І. А. Специфіка мовної агресії в соціальних мережах під час інформаційно-психологічного протиборства з Росією. *Вісник воєнної розвідки Воєнно-дипломатичної академії ім. Є. Березняка.* 2020. № 59, С. 44–46.
14. Храбан Т. Е., Степаненко Е. О. Манифестация механизмов психологической защиты на языковом уровне в поэтическом творчестве участников операции Объединенных сил (психолінгвістический аспект). *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць. 2020. № 28 (4). С. 52–61.
15. Храбан Т. Е., Иващенко Т. М. Метафорические модели смерти в военно-поэтическом дискурсе участников операции Объединенных сил. *Науковий вісник Херсонського державного університету.* 2020. № 38. С. 136–141.
16. Шаховский В. Языковая личность в эмоциональной коммуникативной ситуации. *Филологические науки.* 1998. № 2. С. 43–47.
17. Яворська Г. М. Гібридна війна як дискурсивний конструкт. *Стратегічні пріоритети.* 2016. № 4. С. 41–48.
18. Khraban T., Khraban I. Cognitive and Pragmatic Features of the Ukrainian Army Humorous Discourse in Social Media. *East European journal of psycholinguistics.* 2019. No. 6 (2). Pp. 21–31. DOI: 10.5281/zenodo.3637710.
19. Kraft I. Military Discourse Patterns and the case of Effects-Based Operations. *Journal of Military and Strategic Studies.* 2019. No. 19 (3). Pp. 78–113.
20. Maltby S., Thornham H. The dis/embodiment of persuasive military discourse. *Journal of War & Culture Studies.* 2013. No 5. Pp. 33–46. DOI: 10.1386/jwcs.5.1.33_1.
21. Mercurio N. J. Beyond “Thank You”: Recommended Modalities for Meaningful Civilian-Military Discourse. *Journal of Veterans Studies.* 2019. No. 4 (2). URL: https://www.researchgate.net/publication/334580480_Beyond_thank_you_recommended_modalities_for_meaningful_civilian-military_discourse.

REFERENCES

1. Ilin, E. P. (2009). Psihologiya obsheniya i mezhlchnostnyh otnoshenij [Psychology of communication and interpersonal relations]. St. Petersburg: Piter [in Russian].
2. Ishenko, N. A. (2007). Voennyj diskurs i diskursivnoe izmerenie vojny [War discourse and the discursive dimension of war]. *Kultura narodov Prichernomor'ya. Filologicheskie nauki*, 116, 22–24 [in Russian].
3. Kravchenko, N. K. (2014). Taksonomiya kategorij diskursu v suchasnomu diskurs-analizi [Taxonomy of the discourse category in the current discourse-analysis]. *Visnik KNLU. Seriya Filologiya*, 17 (1), 77–83 [in Ukrainian].
4. Kozhina, M. N. (2002). Celyj tekst kak obekt stilistiki teksta. Rechevedenie i funkcionalnaya stilistika: voprosy teorii: izbr. trudy [Whole text as an object of text stylistics]. Perm: Perm. Un-t, PSI, PSSGK [in Russian].
5. Lazarev, V. A., & Laskova, M. V. (2020). Lingvisticheskie i interpretacionnye osobennosti angloyazychnyh militarnyh slengizmov v neoficialnom militarnom diskurse [Linguo-stylistic and interpretive features of English-language military slangisms in unofficial military discourse]. *Izvestiya Yuzhnogo federalnogo universiteta. Filologicheskie nauki*, 2, 103–111. DOI: 10.18522/1995-0640-2020-2-103-111 [in Russian].
6. Martinyuk, A. P. (2011). Slovník osnovnih terminiv kognitivno-diskursivnoyi lingvistiki [Glossary of the main terms of cognitive-discursive linguistics]. Harkiv: HNU imeni V. N. Karazina [in Ukrainian].
7. Mihno, N. K. (2020). Proekciyi kulturnoyi travmi v prostori povsyakdennosti: do pitannya vizualnoyi prezentaciyi diskursu vijni v miskomu prostori [Projects of cultural traumas in the vastness of the world: issue of the visual presentation of discourse in the world]. *GABITUS*, 11, 61–66 [in Ukrainian].
8. Polonskij, A. V. (2012). Media – diskurs – koncept: opyt problemnogo osmysleniya [Media – discourse – concept: experience of problem comprehension]. *Sovremennyy diskurs-analiz*, 6, 42–57 [in Russian].
9. Polovinchak, Yu. (2016). Strategiyi doslidzhennya socialnih media yak diskursivnogo prostoru [Strategies for the development of social media as discursive space]. *NAN Ukrayini, Nac. b-ka Ukrayini im. V. I. Vernadskogo, Asoc. b-k Ukrayini*, 43, 365–381 [in Ukrainian].
10. Ulanov, A. V. (2014). Voennyj diskurs russkogo yazyka XIX – nachala XX v. v spektre yazykovoy evolyucii [Military discourse of the Russian language of the XIX – early XX centuries in the spectrum of language evolution]. Omsk: Izdatelstvo “Litera” [in Russian].
11. Khraban, T. (2018). Psiholingvistichne osmyslennya roli emocij u diskursi internet-memiv [Psycholinguistic understanding of the role of emotions in the discourse of Internet memes]. *Aktualni pitannya gumanitarnih nauk*, 22 (2), 73–78 [in Ukrainian].
12. Khraban, T. (2019). Oppoziciya “svoj–chuzhoj” v internet-memah ukrainskogo sektora socialnyh setej vo vremena rossijsko-ukrainskogo konflikta [Opposition “friend–foe” in Internet memes of the Ukrainian sector of social networks during the Russian-Ukrainian conflict]. *Molodij vchenij*, 7, 287–293 [in Russian].
13. Khraban, T., Khraban, I. (2020). Specifika movnoyi agresiyi v socialnih merezhah pid chas informacijno-psihologichnogo protiborstva z Rosiyeyu [The specifics of language aggression in social networks during the information and psychological confrontation with Russia]. *Visnik voyennoyi rozvidki Voyenno-diplomatichnoyi akademiyi im. Ye. Bereznyaka*, 59, 44–46 [in Ukrainian].
14. Khraban, T., Stepanenko, E. (2020). Manifestaciya mehanizmov psihologicheskoy zashity na yazykovom urovne v poeticheskom tvorchestve uchastnikov operacii Objedinennyh sil (psiholingvisticheskij aspekt) [The manifestation of the mechanisms of psychological defense at the linguistic level in the poetry of the participants in the Joint Forces operation (psycholinguistic aspect)]. *Aktualni pitannya gumanitarnih nauk: mizhvuzivskij zbirnik naukovih prac*, 28 (4), 52–61 [in Russian].
15. Khraban, T., Ivashenko, T. (2020). Metaforicheskie modeli smerti v voenno-poeticheskom diskurse uchastnikov operacii Objedinennyh sil [Metaphorical models of death in the military-poetic discourse of the participants in the Joint Forces operation]. *Naukovij visnik Hersonskogo derzhavnogo universitetu*, 38, 136–141 [in Russian].
16. Shahovskij, V. (1998). Yazykovaya lichnost v emocionalnoj komunikativnoj situacii [Linguistic personality in an emotional communicative situation]. *Filologicheskie nauki*, 2, 43–47 [in Russian].
17. Yavorska, G. M. (2016). Gibridna vijna yak diskursivnij konstrukt [Hybrid warfare as a discursive construct]. *Strategichni prioriteti*, 4, 41–48 [in Ukrainian].
18. Khraban, T., Khraban, I. (2019). Cognitive and Pragmatic Features of the Ukrainian Army Humorous Discourse in Social Media. *East European journal of psycholinguistics*, 6 (2), 21–31. DOI: 10.5281/zenodo.3637710 [in English].
19. Kraft, I. (2019). Military Discourse Patterns and the case of Effects-Based Operations. *Journal of Military and Strategic Studies*, 19 (3), 78–113 [in English].
20. Maltby, S., Thornham, H. (2013). The dis/embodiment of persuasive military discourse. *Journal of War & Culture Studies*, 5, 33–46. DOI: 10.1386/jwcs.5.1.33_1 [in English].
21. Mercurio, N. J. (2019). Beyond “Thank You”: Recommended Modalities for Meaningful Civilian-Military Discourse. *Journal of Veterans Studies*, 4 (2). Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/334580480_Beyond_thank_you_recommended_modalities_for_meaningful_civilian-military_discourse [in English].